

บทที่ 1

บทนำ

ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนาระบบช่วยในการตัดสินใจสำหรับการวางแผนส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในเขตรับผิดชอบศูนย์สุขภาพชุมชนโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2

- 1.1 หลักการและเหตุผล
- 1.2 วัตถุประสงค์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 1.4 ประโยชน์ที่รับจากการศึกษา
- 1.5 แผนการดำเนินการ ขอบเขตและวิธีการศึกษา
- 1.6 สถานที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.1 หลักการและเหตุผล

ในสภาวะปัจจุบัน แนวโน้มการเกิดโรคและรูปแบบการแพร่กระจายของโรคมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สถานบริการสาธารณสุขต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้นในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังโรคติดต่อ การป้องกันโรคและการเจ็บป่วยของประชาชนเพื่อลดภาระการรักษาพยาบาล ดังนั้น นอกจากสถานบริการสาธารณสุขจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการเข้ารับบริการของประชาชนแล้ว ยังต้องใช้ข้อมูลในระดับชุมชนหรือระดับประชาชน เพื่อใช้ในการวางแผนการทำงาน of สถานบริการสาธารณสุข

โรงพยาบาลอุตรดิตถ์เป็นโรงพยาบาลของรัฐ มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนในเขตอำเภอเมืองที่มีสิทธิตามโครงการหลักประกันสุขภาพ ผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคมที่ขึ้นทะเบียนไว้กับโรงพยาบาลและประชาชนที่มารับบริการกลุ่มอื่นๆ ปัจจุบันโรงพยาบาลมีการจัดเก็บข้อมูลการให้บริการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงระหว่างจุดต่างๆ ภายในโรงพยาบาล ส่วนข้อมูลระดับประชาชนมีการจัดเก็บไว้หลายแหล่ง โดยแต่ละแหล่งจัดเก็บข้อมูลมีความแตกต่างกันไป

ศูนย์สุขภาพชุมชนโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2 เป็นหน่วยงานของโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีหน้าที่รับความรับผิดชอบ คือ จัดบริการตอบสนองต่อความจำเป็นทางด้านสุขภาพ

ของประชาชนขั้นพื้นฐาน ให้มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องของกิจกรรมด้านสุขภาพในลักษณะองค์รวม ผสมผสาน งานด้านส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในเขตรับผิดชอบเป็นงานหลักงานหนึ่งที่หน่วยงานให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในการดูแลประชาชนในเขตรับผิดชอบทั้งหมดนั้น ผู้สูงอายุจัดเป็นกลุ่มประชาชนเป้าหมายในงานด้านส่งเสริมสุขภาพ

การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีการดำเนินงานที่ถูกกำหนดจากกระทรวงสาธารณสุขให้หน่วยงานต้องดำเนินการ โดยที่การเยี่ยมบ้านคือ การที่หน่วยงานสาธารณสุขจัดส่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือผู้ที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานสาธารณสุขเข้าไปที่บ้านพักอาศัยของประชาชน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่ประชาชนรวมทั้งเก็บข้อมูลสภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชน ถือเป็นงานเชิงรุกที่มีการกำหนดให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การเยี่ยมบ้านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งบ้านของประชาชนมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการออกเยี่ยมบ้าน เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีอยู่น้อย ดังนั้น การวางแผนออกเยี่ยมบ้านที่ดีจะช่วยทำให้กิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านมีความครอบคลุมได้มากที่สุด

ปัจจุบันศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2 มีการจัดเก็บข้อมูลผู้รับบริการที่หน่วยงานแล้วและได้มีการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ในเขตรับผิดชอบ โดยได้รับข้อมูลเบื้องต้นจากจังหวัดอุตรดิตถ์แล้วนำมาปรับปรุงให้มีความถูกต้องกับสภาพความเป็นจริงในชุมชนมากขึ้น

การวางแผนงานส่งเสริมสุขภาพของประชาชนจำเป็นต้องใช้ข้อมูลในหลายๆ ด้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผน การนำข้อมูลที่มีการบันทึกอยู่ในฐานข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหานั้นๆ รวมถึงสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวิจัยต่างๆ ทางด้านสาธารณสุขต่อไป

ผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรสาธารณสุขของโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ มีความสนใจที่จะพัฒนาระบบช่วยในการตัดสินใจสำหรับการวางแผนส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในเขตรับผิดชอบศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2 เพื่อช่วยในการวางแผนงานด้านส่งเสริมสุขภาพ ในงานการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ทำให้สามารถวางแผนเส้นทางการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 สรุปสาระสำคัญจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์และออกแบบระบบ⁴

การวิเคราะห์ระบบงานเป็นการศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบงานปัจจุบันเพื่อออกแบบระบบการทำงานใหม่ มีวงจรในการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle) ที่แสดงถึงกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละขั้นตอน

1.2.2 การเขียนโปรแกรมบนเว็บ^{6,7}

การเขียนโปรแกรมบนเว็บมีรูปแบบที่สามารถแบ่ง ออกเป็นส่วนๆ ตามหน้าที่หรือบริการ โดยแบ่งออกเป็น

1.2.2.1 Presentation Services คือส่วนของผู้ใช้ ซึ่งจะเป็นส่วนที่ใช้ในการแสดงผลส่วนของโปรแกรมที่ติดต่อกับผู้ใช้ผ่านบราวเซอร์

1.2.2.2 Application Services คือส่วนของเครื่องแม่ข่ายซึ่งจะเป็นส่วนที่ทำหน้าที่ในการกำหนดคกกฎเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ และเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล และจะสร้างเว็บเพจในลักษณะ Dynamic แล้วส่งต่อไปให้ผู้ใช้อีกครั้งหนึ่ง

1.2.2.3 Data Services คือส่วนของเครื่องแม่ข่ายที่ใช้จัดเก็บข้อมูล ซึ่งจะทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูล และการจัดการกับข้อมูล

1.2.3 ระบบฐานข้อมูล⁸

ฐานข้อมูลเป็นการนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน มาจัดไว้ในที่เดียวกัน และข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ใช้สนับสนุนการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กร

1.2.4 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์^{1,2,3}

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือกระบวนการทำงานเกี่ยวกับข้อมูลและแผนที่เป็นระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในรูปของตารางข้อมูล และฐานข้อมูลที่มีส่วนสัมพันธ์กับข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ซึ่งรูปแบบและความสัมพันธ์ของข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหลาย

1.2.5 Traveling Salesman Problem¹⁰

Traveling Salesman Problem เป็นปัญหาเกี่ยวกับการหาเส้นทางระหว่างจุดต่างๆ โดยมีจุดเริ่มแล้วค้นหาเส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทางไปในแต่ละจุดที่กำหนดแล้วกลับมาสู่จุดเริ่มต้น Nearest Neighbor Heuristics เป็น algorithm ชนิดหนึ่งที่ใช้จุดที่ใกล้จุดเริ่มที่สุดและยังไม่เคยไปมาก่อน ในการเลือกเส้นทางที่เหมาะสม

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาระบบช่วยในการตัดสินใจสำหรับการวางแผนส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในเขตรับผิดชอบศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

มีระบบช่วยในการตัดสินใจสำหรับการวางแผนส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในเขตรับผิดชอบ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2 เพื่อช่วยในการวางแผนงานด้านส่งเสริมสุขภาพ โดยมีข้อมูลทางสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับข้อมูลทางสาธารณสุข ทำให้สามารถวางแผนงานการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น เพราะในการเยี่ยมบ้านของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขนั้น การได้แผนที่ของบ้านของผู้สูงอายุทำให้สามารถกำหนดเส้นทางในการเดินทางให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5 แผนการดำเนินการ ขอบเขต และวิธีการศึกษา

1.5.1 แผนการดำเนินการ

1.5.1.1 ศึกษาการระบบงานและขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลมาใช้ โดยศึกษาจากเอกสาร แบบบันทึก รายงานที่ใช้

1.5.1.2 รวบรวมความต้องการของผู้ใช้ระบบ โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.5.1.3 วิเคราะห์ระบบ

1.5.1.4 ออกแบบระบบ

ออกแบบส่วนแสดงผล ได้แก่ หน้าจอแสดงผลและรายงาน

ออกแบบส่วนนำเข้าข้อมูล ได้แก่ หน้าจอบันทึกข้อมูล

ออกแบบฐานข้อมูล

1.5.1.5 พัฒนาและทดสอบระบบ

เขียน โปรแกรมและจัดทำคู่มือการใช้งาน

ทดสอบระบบและติดตั้งนำไปใช้งาน

1.5.2 ขอบเขตการศึกษา

1.5.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.5.2.1.1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ นามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน เพศ อายุ

1.5.2.1.2 ข้อมูลสาธารณสุข ได้แก่ ผู้สูงอายุ

1.5.2.1.3 รายงานข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสาธารณสุขของประชาชน

1.5.2.1.4 งานการสืบค้นข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสาธารณสุขของประชาชน

1.5.2.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชาชนในเขตรับผิดชอบของสุขภาพชุมชน โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2

1.5.2.3 ขอบเขตผู้ใช้งาน ได้แก่

1.5.2.3.1 ผู้บริหารโรงพยาบาลอุตรดิตถ์

1.5.2.3.2 กลุ่มงานเวชกรรมสังคม

1.5.2.3.3 ผู้บริหารศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2

1.5.3 วิธีการศึกษา

1.5.3.1 ศึกษาการระบบงานการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมความต้องการของผู้ใช้

1.5.3.2 วิเคราะห์และออกแบบระบบ พัฒนาและทดสอบระบบ

1.5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.5.4.1 ซอฟต์แวร์

โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล MySQL

โปรแกรม Eclipse

โปรแกรม J2SDK 1.6.0

โปรแกรม Apache Tomcat

ระบบปฏิบัติการ WINDOWS Xp Professional สำหรับเครื่องลูกข่าย

ระบบปฏิบัติการ WINDOWS 2003 Server สำหรับเครื่องแม่ข่าย

1.5.4.2 ฮาร์ดแวร์ที่จะใช้มีคุณสมบัติ ดังนี้

เครื่องแม่ข่ายมีคุณสมบัติ ดังนี้

มีหน่วยประมวลผลไม่ต่ำกว่า 2.4 GHz

มีหน่วยความจำหลักอย่างน้อย 2048 MB

มีอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลอย่างน้อย 200 GB

เครื่องลูกข่ายมีคุณสมบัติ ดังนี้

มีหน่วยประมวลผลไม่ต่ำกว่า 2.4 GHz

มีหน่วยความจำหลักอย่างน้อย 512 MB

มีอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลอย่างน้อย 80 GB

1.5.5 นิยามศัพท์

ระบบช่วยในการตัดสินใจ หมายถึง ระบบสารสนเทศที่สามารถตอบสนองต่อผู้ใช้โดยมีการรวบรวมข้อมูลและแบบจำลองในการตัดสินใจ มีรูปแบบทั้งโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

1.6 สถานที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.6.1 ศูนย์สุขภาพชุมชนโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2 โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

1.6.2 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.6.3 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่